

بیت کوین چگونه کار می کند

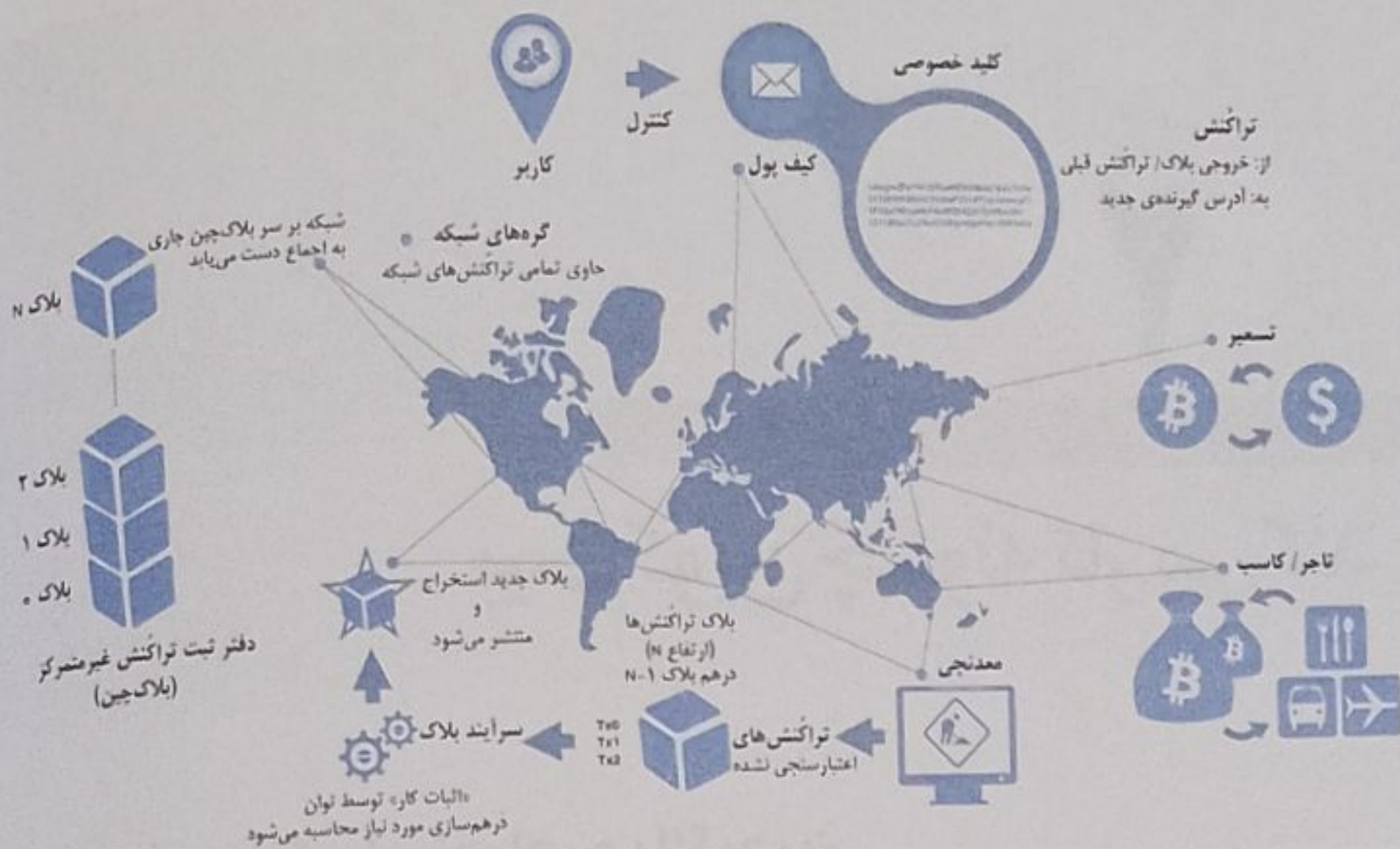
تراکنش، بلاک، استخراج، و بلاک چین

بر خلاف سیستم های بانکداری و پرداخت سنتی، سیستم بیت کوین بر اساس اعتماد غیر متمرکز بنا شده است. در بیت کوین به جای یک مرجع مورد اعتماد مرکزی، اعتماد به عنوان یک خاصیت برآمده از برهم کنش بین اعضای مختلف شبکه ظاهر می شود. در این فصل با پیگیری مسیر حرکت یک تراکنش در سیستم بیت کوین و دیدن این که چگونه این تراکنش به وسیله ی ساز و کار / جماع غیر متمرکز پذیرفته شده و مورد اعتماد قرار می گیرد و سرانجام در بلاک چین، دفتر کل غیر متمرکز تراکنش ها، ثبت می شود، با ساز و کار بیت کوین آشنا می شویم. در فصل های آینده به تشریح فناوری های به کار رفته در تراکنش ها، شبکه ی بیت کوین، و استخراج آن خواهیم پرداخت.

مروری بر بیت کوین

نمودار کلی سیستم بیت کوین را در شکل ۱-۲ مشاهده می کنید؛ همان طور که در این نمودار می بینید، سیستم بیت کوین از چند بخش اصلی تشکیل شده است: کیف پول هایی که حاوی آدرس ها و کلیدهای خصوصی هستند، تراکنش هایی که در سرتاسر شبکه منتشر می شوند، معدنچانی که (از طریق رقابت در محاسبه) بلاک چین اجماع را تولید می کنند، و بلاک چینی که دفتر کل مرجع تمامی تراکنش های شبکه است.

تمامی مثال های این فصل بر اساس تراکنش های واقعی هستند که در شبکه ی بیت کوین اتفاق افتاده اند، و برهم کنش بین کاربران (جو، آلیس، باب و گویش) و انتقال وجه از یک کیف پول به کیف پول دیگر را شبیه سازی می کنند. برای دنبال کردن مسیر حرکت یک تراکنش در شبکه ی بیت کوین برای ورود به بلاک چین، از یک سایت کاوشگر بلاک چین (blockchain explorer) برای به تصویر کشیدن مراحل مختلف این مسیر استفاده خواهیم کرد. کاوشگر بلاک چین یک برنامه ی کاربردی وب است که به عنوان موتور جستجوی بیت کوین عمل می کند و اجازه می دهد آدرس ها، تراکنش ها و بلاک ها را جستجو کنید و روابط و گردش کار بین آنها را ببینید. از میان رایج ترین کاوشگرهای بلاک چین می توان به کاوشگرهای زیر اشاره کرد:

شکل ۱-۲ نمودار کلی بیت کوین.

• کاوشگر Bitcoin Block (به آدرس <https://blockexplorer.com>)

• کاوشگر BlockCypher (به آدرس <https://live.blockcypher.com>)

• کاوشگر blockchain.info (به آدرس <https://blockchain.info>)

• کاوشگر BitPay Insight (به آدرس <https://insight.bitpay.com>)

همه‌ی این کاوشگرها می‌توانند یک آدرس بیت‌کوین، درهم تراکنش، شماره‌ی بلاک یا درهم آن را گرفته و اطلاعات متناظر با آن را از شبکه‌ی بیت‌کوین استخراج کنند. به ازای هر تراکنش یا بلاک که در این مثال‌ها خواهید دید، URL آن را هم داده‌ایم تا خودتان بتوانید جزئیات آن را سر فرصت و با دقت بیشتر بررسی کنید.

خرید یک فنجان قهوه

در فصل قبل با آلیس آشنا شدیم که به تازگی وارد دنیای بیت‌کوین شده و موفق شد اولین بیت‌کوین خود را به دست آورد. دیدیم که آلیس برای به دست آوردن این بیت‌کوین به یکی از دوستان خود به نام جو پول نقد پرداخت کرد. تراکنشی که جو ایجاد کرد، باعث شد تا BTC ۰.۰۱۵ (یک‌دهم بیت‌کوین) به کیف پول آلیس واریز شود. اکنون آلیس می‌خواهد با این بیت‌کوین اولین خرید خود را انجام دهد و از مغازه‌ی باب (که در فصل قبل با او هم آشنا شدید) یک فنجان قهوه بخرد.

قهوه‌خانه‌ی باب به تازگی بیت‌کوین را هم به گزینه‌های سیستم نقطه‌ی-فروش (pos) خود اضافه کرده است و بیت‌کوین را به عنوان «پول» قبول می‌کند. در قهوه‌خانه‌ی باب قیمت‌ها بر اساس دلار آمریکا تعیین شده‌اند، ولی صندوق آن بیت‌کوین هم می‌پذیرد. وقتی آلیس یک فنجان قهوه سفارش می‌دهد، باب مثل همیشه برای آن صورت‌حساب صادر می‌کند، ولی این بار در صورت‌حساب مشتری دو قیمت جداگانه (یکی بر حسب دلار آمریکا، و دیگری معادل آن به بیت‌کوین بر اساس نرخ فعلی بازار) دیده می‌شود:

Total:
\$1.50 USD
0.015 BTC

شکل ۲-۲ کُد QR درخواست پرداخت.

باب با این صورت حساب اعلام می کند، «یک فنجان قهوه، یک و نیم دلار، یا ۱۵ میلی بیت کوین». دستگاه pos باب همچنین به طور خودکار کُد QR متناظر با این درخواست پرداخت را نیز تولید می کند؛ شکل ۲-۲ را ببینید.

بر خلاف کُد QR آدرس بیت کوین (که در فصل قبل دیدیم)، کُد QR درخواست پرداخت حاوی یک URL است که اطلاعات آدرس مقصد (گیرنده بیت کوین)، مقدار پرداخت، و یک عبارت توصیفی (مثل «قهوه خانه ی باب») را در خود جای داده است. این کُد QR به برنامه ی کیف پول بیت کوین اجازه می دهد تا اطلاعات لازم برای انجام این پرداخت و همچنین توصیفی کاربر-پسند از آن تراکنش را در اختیار داشته باشد. برای انجام این پرداخت با بیت کوین، فقط کافی است آلیس کُد QR فوق را با برنامه ی کیف پول خود اسکن کند. شما هم می توانید این کُد QR را در گوشی خود اسکن کنید و اطلاعات موجود در آن را ببینید:

```
bitcoin:1GdK9UzpHBzqzX2A9JFP3Di4weBwqgmoQA?
```

```
amount=0.015&
```

```
label=Bob%27s%20Cafe&
```

```
message=Purchase%20at%20Bob%27s%20Cafe
```

Components of the URL

A bitcoin address: "1GdK9UzpHBzqzX2A9JFP3Di4weBwqgmoQA"

The payment amount: "0.015"

A label for the recipient address: "Bob's Cafe"

A description for the payment: "Purchase at Bob's Cafe"

این کُد QR را در گوشی خود اسکن کنید و آدرس مقصد و مقدار پرداخت آن را ببینید، ولی دکمه ی Send را نزنید!

آلیس این کُد QR را با گوشی هوشمند خود اسکن کرده و بعد از دیدن اطلاعات پرداخت، با زدن دکمه ی Send اجازه ی پرداخت آن را صادر می کند. چند ثانیه بعد (حدوداً همان مقداری که برای پرداخت با کارت بانکی باید صبر کنید)، باب این تراکنش را در صندوق خود می بیند و تراکنش به پایان می رسد.

در ادامه این تراکنش را با جزئیات بیشتر بررسی می کنیم، و خواهید دید که کیف پول آلیس چگونه این تراکنش را تولید می کند، این تراکنش چگونه در شبکه ی بیت کوین منتشر می شود، چگونه اعتبارسنجی می شود، و سرانجام باب چگونه می تواند مقدار دریافتی را در تراکنش های بعدی خرج کند.

435

مثال ۱-۲ نمایش تراکنش آلیس در کاوشگر blockexplorer.com

https://b1c0627052b6f28912f2703066a912ea577f2ce4da4caa5a5fbd8a57286c345c2f2

به زبان ساده، یک تراکنش (transaction) به شبکه می گوید که مالک مقداری بیت کوین اجازه‌ی انتقال آن به فردی دیگر را صادر کرده است. پس از انجام این تراکنش، مالک جدید این بیت کوین می تواند با ایجاد تراکنش جدید مجوز انتقال آن به دیگران را صادر کند، و این زنجیره‌ی انتقال مالکیت می تواند به همین ترتیب و بدون محدودیت تکرار شود.

تراکنش‌ها مانند درایه‌های یک دفتر حسابداری دوبل هستند. هر تراکنش یک یا چند ورودی (input) دارد که معادل بدهکاری در یک حساب بیت‌کوین است. در سمت دیگر این تراکنش یک یا چند خروجی (output) وجود دارد که معادل بستانکاری در یک حساب بیت‌کوین هستند. جمع ورودی‌ها و خروجی‌ها (بدهکاری‌ها و بستانکاری‌ها) لزوماً یکسان نیست. به جای آن، مجموع خروجی‌های یک تراکنش معمولاً قدری کمتر از جمع ورودی‌های آن است که نشانه‌ی وجود کارمزد تراکنش (transaction fee) است، حق‌الزحمه‌ی نسبتاً ناچیزی که توسط معدنچی ثبت‌کننده‌ی این تراکنش در دفتر کل (ledger) از آن برداشته (کسر) می‌شود. شکل ۲-۳ یک تراکنش بیت‌کوین را به عنوان درایه‌ای در یک دفتر کل حسابداری نشان می‌دهد.

شکل ۲-۳ تراکنش به عنوان درایه‌ی حسابداری دوبل.

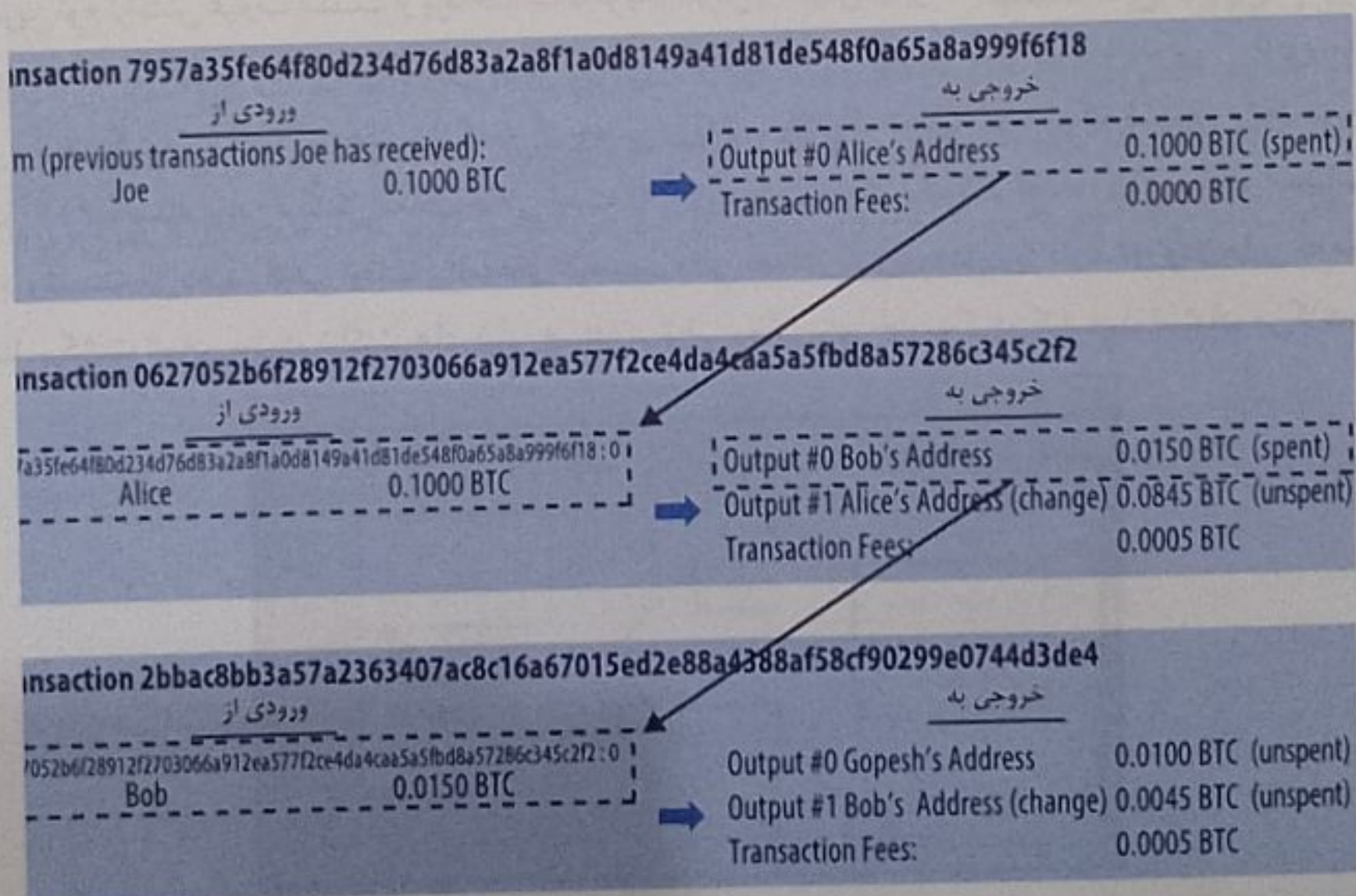
در یک تراکنش بیت کوین همچنین به ازای هر مقداری که خرج می‌شود، اثبات مالکیت آن به صورت امضای دیجیتال دارنده (که هر کسی می‌تواند به طور مستقل آن را اعتبارسنجی کند) درج شده است. دروازه‌شناسی بیت کوین، «خرج کردن» عبارت است از امضای تراکنشی که یک مقدار را از تراکنش قبلی به مالک جدیدی که آدرس بیت کوین آن مشخص شده، منتقل می‌کند.

زنجیره تراکنش

آلیس برای پرداخت پول قهوه‌ی خود در قهوه‌خانه‌ی باب از خروجی یک تراکنش قبلی (یعنی همان خرید نقدی بیت کوین از جو) به عنوان ورودی تراکنش جدید استفاده می‌کند. این تراکنش یک مقدار بیت کوین را با کلید خصوصی آلیس قفل (lock) می‌کند. تراکنش جدید آلیس در وجه قهوه‌خانه‌ی باب به تراکنش قبلی به عنوان ورودی ارجاع کرده و یک خروجی جدید برای پرداخت بهای فنجان قهوه و دریافت مابقی آن تولید می‌کند. این تراکنش‌ها یک زنجیره (chain) می‌سازند که در آن ورودی هر تراکنش متناظر با خروجی تراکنش قبلی است. کلید خصوصی آلیس امضای لازم برای باز (unlock) کردن آن خروجی قبلی را فراهم می‌آورد، در نتیجه به شبکه‌ی بیت کوین ثابت می‌کند که مالک واقعی آن مقدار بیت کوین است. آلیس پرداخت بهای قهوه به آدرس باب را به این تراکنش پیوست می‌کند، در نتیجه باب برای آن که بتواند این بیت کوین را خرج کند، «ملزم است» خروجی تراکنش آلیس را امضا کند. این تراکنش نشان‌دهنده‌ی انتقال مقدار بیت کوین مشخص شده بین آلیس و باب است. در شکل ۲-۴ زنجیره‌ی تراکنش‌ها از جو به آلیس به باب را مشاهده می‌کنید.

آدرس تئمه‌ی پول

در خروجی بسیاری از تراکنش‌های بیت کوین دو آدرس وجود دارد: آدرس مالک جدید و یک آدرس متعلق به مالک فعلی، که به آن آدرس تئمه (change address) گفته می‌شود. دلیل آن است که (مانند اسکناس) ورودی یک تراکنش را نمی‌توان تقسیم کرد. برای مثال، اگر کالایی بخرید که ۱۵۰۰ تومان قیمت داشته باشد و یک اسکناس ۵۰۰۰ تومانی به فروشنده بدهید، طبیعتاً انتظار دارید تئمه‌ی آن، یعنی ۳۵۰۰ تومان، را به شما برگرداند. این مفهوم برای ورودی تراکنش بیت کوین هم مصداق دارد.

شکل ۲-۴ یک زنجیره‌ی تراکنش، که در آن خروجی یک تراکنش ورودی تراکنش بعدی است.

فرض کنید می خواهید کالایی بخرید که قیمت آن ۵ بیت کوین است ولی فقط یک تراکنش به ارزش ۲۰ بیت کوین دارید؛ در اینجا کیف پول شما ۵ بیت کوین به فروشنده می فرستد و ۱۵ بیت کوین تنه‌ی آن را (بعد از کسر کارمزد تراکنش) به خودتان برمی گرداند. نکته‌ی مهم این است که آدرس تنه حتماً نباید همان آدرس ورودی باشد، و به خاطر حفظ محرمانگی اغلب برنامه‌های کیف پول تنه‌ی تراکنش را با یک آدرس جدید ذخیره می کنند.

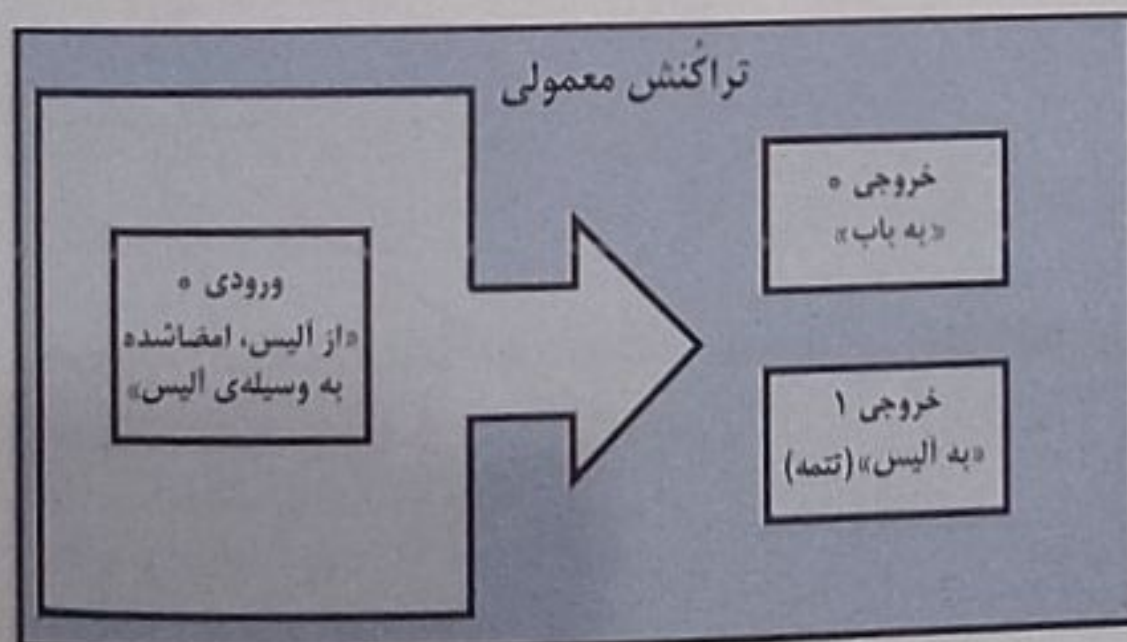
اما اگر در یک کیف پول تعداد زیادی تراکنش با ارزش‌های مختلف وجود داشته باشد، چگونه؟ در این قبیل موارد برنامه‌های کیف پول مختلف راهبردهای متفاوتی دارند. برخی برنامه‌ها برای انجام یک پرداخت چند ورودی کوچک را با یکدیگر جمع می کنند، در حالی که برنامه‌های دیگر ممکن است از یک ورودی واحد که ارزش آن معادل یا بیشتر از مقدار پرداخت مورد نظر باشد، استفاده کنند. اغلب پرداخت‌ها با تنه همراه است، مگر در موارد نادری که کیف پول بتواند چند تراکنش را طوری با یکدیگر جمع بزند که ارزش آنها درست برابر با پرداخت مورد نظر (به اضافه‌ی کارمزد تراکنش) شود. رفتار برنامه‌های کیف پول درست شبیه خود ما در خرید و فروش با پول نقد است. اگر همیشه پرداخت‌های خود را با درشت‌ترین اسکناسی که در جیب دارید، انجام دهید، سرانجام جیب شما پر از اسکناس و سکه‌های خرد خواهد شد. اما اگر تا حد امکان فقط از پول‌های خرد خود استفاده کنید، همیشه پول درشت خواهید داشت. ما آدم‌ها به طور ناخودآگاه یک نقطه‌ی توازن بین این دو وضعیت انتهایی پیدا می کنیم، و برنامه‌نویسان برنامه‌های کیف پول هم دوست دارند راه رسیدن به این نقطه‌ی تعادل را پیدا کنند.

به طور خلاصه، یک تراکنش مقداری بیت کوین را از ورودی تراکنش به خروجی آن منتقل می کند. ورودی یک تراکنش همیشه ارجاعی به خروجی یک تراکنش قبلی است که نشان می دهد این مقدار بیت کوین از کجا آمده است. خروجی تراکنش یک مقدار مشخص بیت کوین را به آدرس بیت کوین جدید (گیرنده) می فرستد و می تواند مقداری تنه نیز داشته باشد که به مالک اولیه برگشت داده خواهد شد. از خروجی یک تراکنش می توان به عنوان ورودی تراکنش‌های بعدی استفاده کرد، که در نتیجه یک زنجیره‌ی تراکنش بین کاربران شکل می گیرد (شکل ۲-۴ را ببینید).

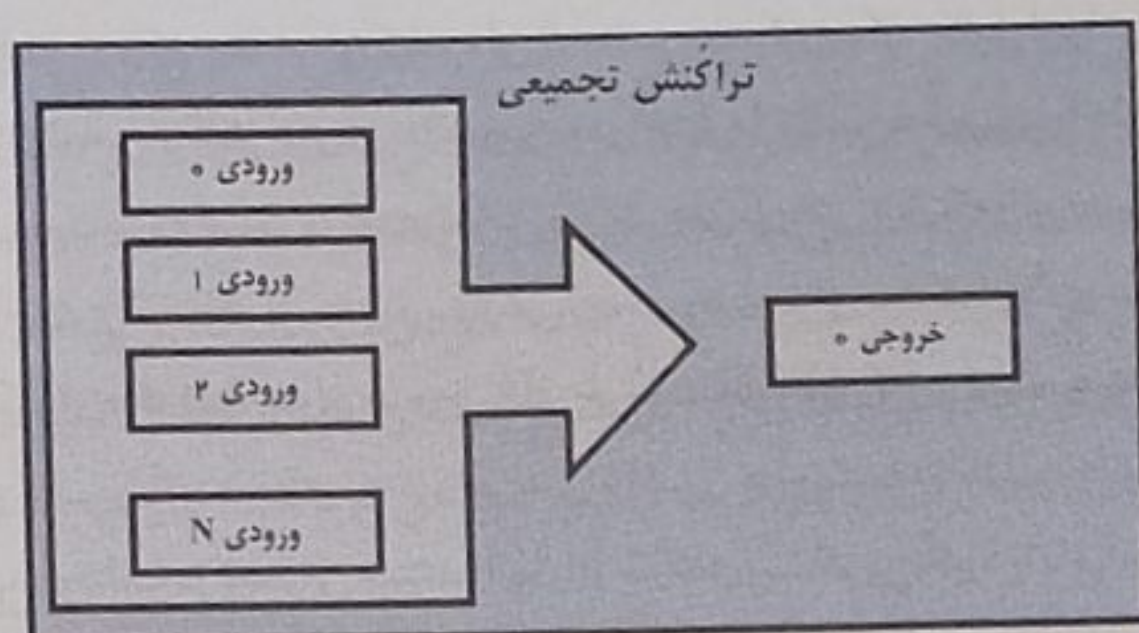
انواع رایج تراکنش

رایج‌ترین نوع تراکنش عبارت است از پرداخت ساده از یک آدرس به آدرس دیگر که معمولاً با مقداری «تنه» (مبلغی که به پرداخت‌کننده برگشت داده می شود) همراه است. این نوع تراکنش یک ورودی و دو خروجی دارد؛ شکل ۲-۵ را ببینید.

نوع دیگری از تراکنش نیز هست که در آن چندین ورودی با یکدیگر تجمیع شده و یک خروجی واحد می سازند (شکل ۲-۶ را ببینید). این تراکنش معادل حالتی است که برای پرداخت بهای یک کالا تعداد زیادی سکه و اسکناس ریز را به فروشنده می دهید. گاهی اوقات برنامه‌های کیف پول وقتی تعداد زیادی ورودی ریز دارند (ورودی‌هایی که معمولاً حاصل برگشت تنه‌ی پول در تراکنش‌های قبلی هستند)، از این روش برای خلوت کردن کیف پول استفاده می کنند.

شکل ۲-۵ رایج‌ترین نوع تراکنش.

شکل ۲-۶ تراکنشی که چندین ورودی خُرد را تجمیع می کند.

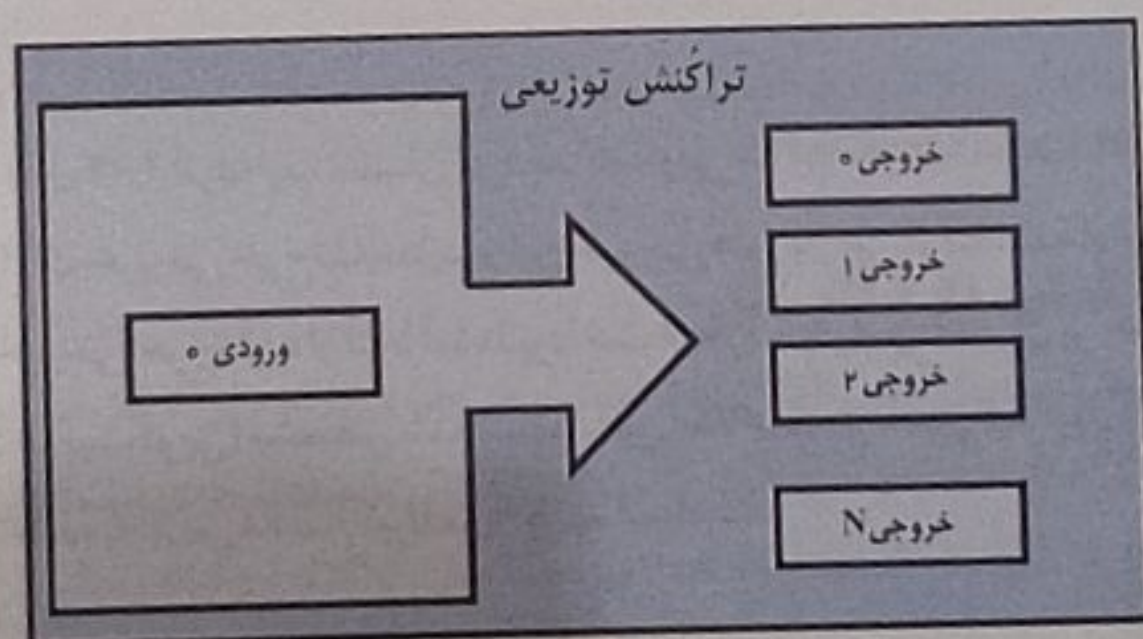
سرانجام، نوع دیگری از تراکنش که اغلب در دفتر کل بیت کوین دیده می شود، تراکنشی است که در آن از یک ورودی برای پرداخت چندین خروجی استفاده شده است (شکل ۲-۷ را ببینید). این نوع تراکنش برخی اوقات توسط واحدهای تجاری برای توزیع پول (مانند پرداخت حقوق به کارمندان) به کار می رود.

ایجاد یک تراکنش

کیف پول آلیس تمام امکانات پردازشی لازم برای انتخاب ورودی و خروجی مناسب برای ایجاد تراکنش های مورد نظر آلیس را در اختیار دارد. فقط کافی است آلیس مقصد (گیرنده) و مقدار پرداخت را به آن بگوید تا این برنامه بقیه ی کارها را بدون نیاز به دخالت آلیس انجام دهد. یک برنامه ی کیف پول قادر است حتی بدون اتصال به اینترنت تراکنش ها را ایجاد کند. درست مثل وقتی که یک چک را در خانه می نویسید و امضا می کنید و سپس آن را به بانک می برید، برای ایجاد و امضا کردن تراکنش ها نیازی به متصل بودن به شبکه ی بیت کوین نیست.

انتخاب ورودی مناسب

برنامه ی کیف پول آلیس قبل از هر کاری باید ورودی (های) مناسب برای پرداخت مورد نظر (در اینجا پرداخت پول یک فنجان قهوه به باب) را پیدا کند. اکثر برنامه های کیف پول فهرست تمامی خروجی موجود متعلق به آدرس های آن کیف پول را در اختیار دارند. بنابراین، کیف پول آلیس حاوی یک نسخه از خروجی تراکنش دریافت بیت کوین از جو است، که (در فصل قبل دیدید)

شکل ۲-۷ تراکنشی که یک ورودی را بین چندین خروجی توزیع می کند.

در ازای پول نقد انجام گرفت. در واقع، برنامه‌های کیف پولی که به صورت مشتری گره-کامل اجرا می‌شوند، یک نسخه از تمام خروجی‌های خرج نشده از تمامی تراکنش‌های آن بلاک چین را در اختیار دارند. این به کیف پول اجازه می‌دهد تا علاوه بر ایجاد ورودی برای تراکنش‌های خود، بتواند صحت ورودی تمامی تراکنش‌های دریافتی از شبکه را نیز به سرعت اعتبارسنجی کند. با این حال، از آنجا که یک مشتری گره-کامل به منابع پردازشی (مخصوصاً فضای دیسک) زیادی نیاز دارد، اکثر کیف پول‌ها به اجرای یک مشتری «سبک‌وزن» که فقط حاوی خروجی‌های خرج نشده‌ی همان کاربر است، بسنده می‌کنند.

اگر یک برنامه‌ی کیف پول نسخه‌ای از خروجی‌های تراکنش خرج نشده نداشته باشد، می‌تواند با استفاده از کتابخانه‌هایی که از منابع مختلف در دسترس هستند، آنها را از شبکه‌ی بیت کوین بگیرد یا با فراخوانی یک تابع API از یک گره-کامل بپرسد. در مثال ۲-۲ یک نمونه از این نوع فراخوانی API که به صورت فرمان HTTP GET به یک URL خاص ساخته شده، نشان داده شده است. این URL تمام خروجی‌های تراکنش خرج نشده برای آدرس بیت کوین مشخص شده را برمی‌گرداند، و همه‌ی آنچه برنامه‌ی کیف پول برای ایجاد ورودی تراکنش نیاز دارد، در اختیار آن قرار می‌دهد. ما برای گرفتن پاسخ این سرویس دهنده از یک برنامه‌ی مشتری HTTP خط-فرمان ساده به نام *cURL* استفاده کردیم.

مثال ۲-۲ جستجوی تمامی خروجی‌های خرج نشده برای آدرس بیت کوین آلیس

```
$ curl https://blockchain.info/unspent?active=1Cd1d9KFAaatwczBwBttQcwXYCpvK8h7FK
```

```
{
  "unspent_outputs": [
    {
      "tx_hash": "186f9f998a5...2836dd734d2804fe65fa35779",
      "tx_index": 104810202,
      "tx_output_n": 0,

      "script": "76a9147f9b1a7fb68d60c536c2fd8aeaa53a8f3cc025a888ac",
      "value": 10000000,
      "value_hex": "00989680",
      "confirmations": 0
    }
  ]
}
```

پاسخی که در مثال ۲-۲ گرفته‌ایم، نشان می‌دهد که آدرس 1Cd1d9KFAaatwczBwBttQcwXYCpvK8h7FK (آدرس بیت کوین آلیس) یک خروجی خرج نشده دارد (و این خروجی هنوز بازپس گرفته نشده است). در این پاسخ همچنین ارجاع تراکنشی که این خروجی خرج نشده از آنجا آمده (پرداخت از طرف جو)، و مقدار آن بر حسب ساتوشی [۱۰ میلیون ساتوشی، معادل یک دهم بیت کوین] مشخص شده است. با این اطلاعات، برنامه‌ی کیف پول آلیس می‌تواند یک تراکنش برای انتقال مقدار خواسته شده به آدرس مالک (گیرنده‌ی) جدید ایجاد کند.

برای دیدن تراکنش پرداخت از جو به آلیس به <https://bit.ly/1tAeeGr> نگاه کنید.

همان طور که می‌توان دید، در کیف پول آلیس آن مقدار بیت کوین در یک خروجی خرج نشده‌ی واحد وجود دارد که برای پرداخت بهای یک فنجان قهوه (صورتحساب باب) کافی باشد. اگر چنین نباشد، کیف پول آلیس مجبور است برای این پرداخت تعداد زیادی خروجی خرج نشده‌ی ریز را با یکدیگر تجمیع کند، درست مثل زمانی که سکه‌ها و اسکناس‌های ریز خود را از این جیب و آن جیب جمع می‌کنید تا بتوانید بهای یک کالا را پرداخت کنید. در هر دو حالت، احتمال آن هست که [مانند این مثال] مبلغ خروجی (یا تجمیع چند خروجی) از مقدار لازم برای پرداخت بیشتر باشد و لازم شود تا برنامه‌ی کیف پول تئمه‌ی آن را با ایجاد یک تراکنش خروجی (پرداخت) ثانویه به آلیس برگشت دهد.

ایجاد خروجی

خروجی تراکنش در واقع یک اسکرپت است که مقدار مشخص شده در این خروجی را محبوس می‌کند و فقط با جواب دادن به معمای مطرح شده در این اسکرپت می‌توان آن را آزاد (بازیابی) کرد. به زبان ساده‌تر، خروجی تراکنش آلیس حاوی اسکرپتی خواهد بود که چنین می‌گوید: «هر کسی که بتواند امضایی متناظر با آدرس عمومی باب ارائه کند، می‌تواند مبلغ موجود در این خروجی را تصاحب کند.» از آنجا که کلید خصوصی متناظر با این آدرس (کلید عمومی) فقط در کیف پول باب وجود دارد، فقط کیف پول باب است که می‌تواند امضای لازم برای تصاحب این مبلغ را ارائه کند. در حقیقت، آلیس برای آزاد کردن این خروجی امضای باب را طلب می‌کند.

این تراکنش حاوی یک خروجی ثانویه نیز هست، چون مبلغ ورودی آلیس (BTC ۰٫۱۰) از مبلغی که در این تراکنش باید پرداخت شود (BTC ۰٫۱۵) بیشتر است. در واقع، مبلغ BTC ۰٫۰۵ باید به عنوان تئمه به آلیس برگردانده شود. کیف پول آلیس این تئمه را به صورت یک خروجی (درست مثل تراکنش پرداخت به باب) برمی‌گرداند. در حقیقت، کیف پول آلیس مبلغ ورودی تراکنش را به دو بخش تقسیم می‌کند: یک بخش را به باب پرداخت می‌کند و بخش دیگر را به خودش. آلیس می‌تواند این خروجی را در تراکنش‌های بعدی خود خرج کند.

سرانجام، برای آن که این تراکنش به موقع و در مدت زمانی مناسب در شبکه پردازش شود، برنامه‌ی کیف پول آلیس مبلغی جزئی به عنوان حق الزحمه به آن اضافه خواهد کرد. این حق الزحمه به طور صریح در تراکنش ظاهر نمی‌شود، بلکه خود را به صورت اختلاف بین ورودی و خروجی (ها) نشان می‌دهد. اگر کیف پول آلیس به جای تئمه‌ای به مقدار BTC ۰٫۰۵، خروجی دوم را فقط به مبلغ BTC ۰٫۰۸۴۵ ایجاد کند، مقدار BTC ۰٫۰۰۰۵ (نیم میلی بیت کوین) باقی خواهد ماند. اگر دو خروجی این تراکنش را جمع بزنیم، مجموع آنها از BTC ۰٫۱۰ (ورودی تراکنش) کمتر خواهد شد. این اختلاف همان کارمزد تراکنش است که معدنچی به عنوان حق الزحمه‌ی اعتبارسنجی تراکنش و اضافه کردن آن به یک بلاک برای ثبت در بلاک چین برای خود برمی‌دارد. این تراکنش را می‌توان به کمک یک برنامه‌ی کاوشگر بلاک چین مشاهده کرد (شکل ۲-۸ را ببینید).

برای دیدن تراکنش پرداخت از آلیس به قهوه‌خانه‌ی باب به <https://bit.ly/1u0FIGs> نگاه کنید.

اضافه کردن تراکنش به دفتر کل

تراکنش ایجادشده توسط کیف پول آلیس ۲۵۸ بایت است و هر چیزی را که برای اثبات مالکیت این مبلغ و تصاحب آن توسط مالک جدید لازم باشد، در خود دارد. اکنون این تراکنش باید به شبکه‌ی بیت کوین ارسال شود تا بتواند به بخشی از بلاک چین تبدیل شود. در قسمت بعد خواهیم دید که این تراکنش چگونه بخشی از یک بلاک جدید شده، و این بلاک چگونه «استخراج می‌شود». سرانجام خواهیم دید چگونه اعتماد به این بلاک جدید (بعد از اضافه شدن به بلاک چین) با اضافه شدن بلاک‌های بعدی به طور روزافزون افزایش می‌یابد.

Transaction View information about a bitcoin transaction

0627052b6128912f2703066a912ea577f2ce4da4caa5a5fbd8a57286c345c2f2

1Cdid9KFAaatwczBwBttQcwXYCpvK8h7FK (0.1 BTC - Output)

1GdK9UzpHBzqzX2A9JFP3Di4weBwqgmoQA
- (Unspent) 0.015 BTC

1Cdid9KFAaatwczBwBttQcwXYCpvK8h7FK -
(Unspent) 0.0845 BTC

97 Confirmations

0.0995 BTC

Summary

Size	258 (bytes)
Received Time	2013-12-27 23:03:05
Included In Blocks	277316 (2013-12-27 23:11:54 +9 minutes)

Inputs and Outputs

Total Input	0.1 BTC
Total Output	0.0995 BTC
Fees	0.0005 BTC
Estimated BTC Transacted	0.015 BTC

شکل ۸-۲ تراکنش پرداخت آلیس به قهوه‌خانه‌ی باب.

ارسال تراکنش

از آنجا که این تراکنش حاوی تمام اطلاعات لازم برای پردازش است، فرقی نمی‌کند چگونه و در چه زمانی به شبکه‌ی بیت‌کوین ارسال شود. شبکه‌ی بیت‌کوین یک شبکه‌ی هم‌تا-به-هم‌تا است، که در آن هر گره (مشتري بیت‌کوین) به چندین گره دیگر متصل است. هدف اصلی این شبکه منتشر کردن تراکنش‌ها و بلاک‌ها بین تمامی اعضای آن است.

چگونگی انتشار تراکنش

هر سیستمی (سرویس‌دهنده‌ی وب، برنامه‌ی کاربردی، یا کیف‌پول موبایل) که با «حرف زدن» به زبان پروتکل بیت‌کوین در شبکه‌ی بیت‌کوین مشارکت داشته باشد، یک گره بیت‌کوین (bitcoin node) نامیده می‌شود. برنامه‌ی کیف‌پول آلیس می‌تواند این تراکنش جدید را از هر طریقی که بخواهد (شبکه‌ی کابلی، وای-فای، تلفن همراه)، به گره‌هایی بیت‌کوینی که به آنها متصل است، بفرستد. نیازی نیست کیف‌پول بیت‌کوین آلیس به طور مستقیم به کیف‌پول بیت‌کوین باب متصل باشد، و همچنین آلیس مجبور نیست از همان اتصال اینترنت قهوه‌خانه‌ی باب استفاده کند (هر چند این گزینه‌ها هر دو محتمل هستند). هر گره بیت‌کوین که یک تراکنش معتبر دریافت کند که قبلاً آن را ندیده باشد، بلافاصله آن را به تمام گره‌هایی که به آنها متصل است، می‌فرستد؛ این روش انتشار به سیل آسا (flooding) معروف است. در نتیجه‌ی این تکنیک، تراکنش آلیس به سرعت روی شبکه‌ی هم‌تا-به-هم‌تا منتشر می‌شود، و در عرض چند ثانیه به درصد بالایی از گره‌های شبکه می‌رسد.

روند وقایع از دید باب

اگر برنامه‌ی کیف‌پول بیت‌کوین باب به طور مستقیم به برنامه‌ی کیف‌پول آلیس متصل باشد، کیف‌پول باب یکی از اولین گره‌هایی خواهد بود که این تراکنش را دریافت می‌کنند. با این حال، حتی اگر کیف‌پول آلیس این تراکنش را از طریق گره‌های دیگر ارسال کند، کیف‌پول باب چند ثانیه بعد آن را دریافت خواهد کرد. کیف‌پول باب بلافاصله تراکنش آلیس را به عنوان یک پرداخت ورودی تشخیص می‌دهد، چون کلید لازم برای باز کردن و تصاحب مبلغ درون آن را در اختیار دارد. برنامه‌ی کیف‌پول باب همچنین می‌تواند به طور مستقل سلامت ساختار این تراکنش، استفاده از ورودی‌های قبلاً خرج نشده در آن، و

وجود کارمزد کافی برای اضافه شدن به بلاک بعدی را تشخیص دهد. در این نقطه باب می تواند (با کمی خطر) فرض را بر آن بگذارد که این تراکنش به زودی در یک بلاک قرار گرفته و تأیید خواهد شد.

یکی از تصورات نادرست رایج درباره‌ی تراکنش‌های بیت کوین این است که آنها باید بعد از ۱۰ دقیقه انتظار برای یک بلاک جدید، یا حداکثر ۶۰ دقیقه برای شش تأییدیه کامل، تأیید شوند. هر چند تأییدیه‌ها به معنای آن هستند که یک تراکنش در کل شبکه پذیرفته شده است، چنین تأخیری برای تراکنش‌های با مبلغ اندک (مثل خرید یک فنجان قهوه) غیرضروری است. خطر پذیرفتن تراکنش‌های کم-مبلغ بدون داشتن تأییدیه بیشتر از پذیرش کارت‌های اعتباری بدون مطالبه‌ی کارت شناسایی یا امضای صورتحساب (که امروزه به رویه‌ای رایج در بازار تبدیل شده) نیست.

استخراج بیت کوین

تراکنش آلیس اکنون روی شبکه‌ی بیت کوین منتشر شده است، اما تا زمانی که طی فرآیندی موسوم به استخراج (mining) اعتبارسنجی نشود و در یک بلاک قرار نگیرد، به بخشی از بلاک چین تبدیل نخواهد شد. (برای اطلاعات بیشتر درباره‌ی استخراج بیت کوین به فصل ۱۰ نگاه کنید.)

گفتیم که سیستم بیت کوین بر اعتماد استوار است و این اعتماد بر اساس محاسبه (پردازش) شکل می گیرد. تراکنش‌ها به صورت بلاک بسته‌بندی (تجمیع) می شوند، فرآیندی که اثبات آن به مقدار بسیار زیادی محاسبات نیاز دارد، ولی همین که یک تراکنش اثبات شد، بررسی صحت و سقم آن فقط مقدار کمی محاسبه نیاز خواهد داشت. فرآیند استخراج در بیت کوین دو هدف را دنبال می کند:

- گره‌های استخراج کننده با ارجاع به قواعد اجماع (consensus rules) بیت کوین تمام تراکنش‌ها را اعتبارسنجی می کنند. بنابراین، فرآیند استخراج با رد تراکنش‌های ناقص یا دارای ساختار نامناسب، امنیت تراکنش‌های بیت کوین را تضمین می کند.
- فرآیند استخراج باعث خلق بیت کوین‌های جدید در هر بلاک می شود، درست مثل بانک‌های مرکزی که پول جدید چاپ می کنند. مقدار تولید بیت کوین در هر بلاک محدود است و به مرور زمان، بر اساس یک جدول ثابت زمان بندی نشر، کاهش می یابد.

در استخراج بیت کوین یک توازن ظریف بین هزینه و جایزه (reward) برقرار شده است. فرآیند استخراج مستلزم صرف انرژی (برق) برای حل یک مسأله‌ی ریاضی است. یک معدنچی موفق جایزه (پاداش) خود را به صورت سکه‌های بیت کوین جدید و کارمزد تراکنش دریافت می کند. با این حال، این معدنچی فقط زمانی می تواند پاداش خود را تصاحب کند که تمامی تراکنش‌ها را به درستی، و با رعایت قواعد اجماع، اعتبارسنجی کرده باشد. همین توازن ظریف است که امنیت بیت کوین را بدون وجود یک مرجع رسمی مرکزی تأمین می کند.

فرآیند استخراج را می توان مثل یک بازی فکری (مانند سودوکو) غول آسا تصور کرد که عده‌ی زیادی همزمان برای حل آن تلاش می کنند و هر بار که کسی آن را حل می کند، بازی از اول شروع می شود. سختی این بازی به طور خودکار طوری تنظیم می شود که تقریباً هر ۱۰ دقیقه یک بار بتوان آن را حل کرد. یک سودوکوی غول آسا با هزاران سطر و ستون را در نظر بگیرید؛ اگر یک سودوکوی حل شده را به شما نشان دهند، به سرعت می توانید درستی آن را بررسی کنید. با این حال، اگر فقط تعداد کمی از خانه‌ها پر شده باشند، حل کردن آن به تلاش فکری بسیار زیادی نیاز دارد! دشواری سودوکو را می توان با تغییر دادن اندازه‌ی بازی (تعداد سطرها و ستون‌ها) تنظیم کرد، ولی وقتی یک سودوکو حل شده باشد، تشخیص درستی حل آن (هر

قدر هم که بزرگ باشد) به سادگی میسر است. «معما»یی که کاربران بیت کوین باید حل کنند، نوعی درهم سازی رمزنگاری است که خصوصیات مشابهی دارد: این معما به شدت نامتقارن است، یعنی حل کردن آن بسیار دشوار، ولی تشخیص درستی معمای حل شده ساده است؛ و دشواری آن را نیز می توان تنظیم (کم یا زیاد) کرد.

یکی دیگر از افرادی که در فصل قبل با او آشنا شدیم، جینگ (دانشجوی کارآفرین اهل شانگهای) است. جینگ یک مزرعه‌ی استخراج (mining farm) راه انداخته است، هزاران کامپیوتر تخصصی استخراج بیت کوین که برای به دست آوردن پاداش با دیگر کاربران شبکه رقابت می کنند. در هر ۱۰ دقیقه (یا همین حدود)، کامپیوترهای معدنکاوی جینگ وارد یک رقابت شدید با هزاران سیستم مشابه در سرتاسر دنیا می شوند تا معمای یک بلاک از تراکنش ها را حل کنند. پیدا کردن جواب این معما، که به آن اثبات-کار (Proof-of-Work) یا به اختصار PoW گفته می شود، مستلزم هزاران تریلیون عمل درهم سازی در هر ثانیه (در سرتاسر شبکه‌ی بیت کوین) است. الگوریتم اثبات-کار عبارت است از درهم سازی مکرر سرآیند بلاک مورد نظر به اضافه‌ی یک رشته‌ی تصادفی با الگوریتم رمزنگاری SHA256، تا زمانی که یک جواب با الگوریتم از پیش تعیین شده به دست آید. اولین معدنچی که به این جواب برسد، آن دور از مسابقه را می برد و آن بلاک را در بلاک چین ثبت می کند.

جینگ استخراج بیت کوین و یافتن PoW بلاک های جدید را از سال ۲۰۱۰ با استفاده از یک کامپیوتر رومیزی بسیار پرسرعت شروع کرد. با ورود معدنچیان جدید به شبکه‌ی بیت کوین، دشواری معمای بیت کوین به سرعت بالا رفت. بعد از مدتی، جینگ و سایر معدنچیان به سخت افزارهای تخصصی پیشرفته برای استخراج بیت کوین روی آوردند، مانند پردازنده‌های گرافیکی (GPU) اختصاصی قدرتمند که در کامپیوترها و کنسول های بازی به کار می روند. امروزه معمای بیت کوین چنان سخت شده که استخراج آن فقط با استفاده از پردازنده‌های بسیار خاص موسوم به ASIC مقرون به صرفه است؛ در یک پردازنده‌ی ASIC صدها یا هزاران مدار مجتمع مینیاتوری که به طور اختصاصی برای حل معمای رمزنگاری بیت کوین طراحی شده اند، روی یک تراشه‌ی سیلیکونی واحد کاشته شده اند و به طور موازی کار می کنند. شرکت جینگ به استخراج گروهی (pool mining) یا استخراج/اتلافی نیز روی آورده است؛ در این رویکرد چندین مشتری در استخراج یک بلاک همکاری کرده و سپس جایزه‌ی آن را به نسبت سهم هر یک از آنها در تولید این بلاک تقسیم می کنند. مزرعه‌ی شرکت جینگ امروزه مشتمل بر هزاران دستگاه معدنچی ASIC است که به طور شبانه روزی مشغول استخراج بیت کوین هستند. این کامپیوترها مقدار بسیار زیادی برق مصرف می کنند که هزینه‌ی آن (و سایر هزینه‌های شرکت) از فروش بیت کوین های استخراج شده به دست می آید، و البته مقداری سود هم برای جینگ باقی می ماند.

استخراج تراکنش های یک بلاک

کیف پول کاربران و سایر برنامه ها به طور پیوسته تراکنش های جدید ایجاد کرده و وارد شبکه‌ی بیت کوین می کنند. وقتی این تراکنش ها به گره های شبکه‌ی بیت کوین می رسند، به مخزن موقت تراکنش های تأیید نشده که در هر گره نگهداری می شوند، می روند. همان طور که معدنچیان یک بلاک جدید می سازند، تراکنش های تأیید نشده را از این مخزن به بلاک جدید اضافه کرده، و سپس تلاش می کنند با الگوریتم استخراج (الگوریتم اثبات-کار) اعتبار این بلاک جدید را اثبات کنند. جزئیات این فرآیند را به طور مفصل در فصل ۱۰ توضیح خواهیم داد.

تراکنش ها به این بلاک جدید اضافه شده، و بر اساس مبلغ تراکنش (از زیاد به کم) و چند معیار دیگر اولویت بندی می شوند. هر معدنچی فرآیند استخراج یک بلاک جدید از تراکنش های وارد شده را به محض دریافت پاسخ بلاک قبلی از شبکه شروع می کند، چون می داند که دیگر شانس برای برنده شدن در مسابقه‌ی دور قبل ندارد. او بلافاصله یک بلاک جدید ایجاد می کند، و سپس آن را با تراکنش ها و اثر انگشت بلاک قبلی پُر کرده و شروع به محاسبه‌ی PoW برای این بلاک جدید می کند. هر معدنچی یک تراکنش ویژه در بلاک خود قرار می دهد، تراکنشی که جایزه‌ی آن بلاک (که مقدار آن در حال حاضر ۱۲/۵ بیت کوین جدید است) به اضافه مجموع کارمزد تمامی تراکنش های موجود در این بلاک را به آدرس بیت کوین او پرداخت می کند. اگر او موفق به یافتن جوابی شود که باعث معتبر شدن این بلاک می شود، برنده‌ی این جایزه خواهد شد، چون

این بلاک است که به بلاک چین جهانی اضافه شده و تراکنش جایزه‌ی او را قابل خرج کردن می‌کند. جینگ که در یک مزرعه‌ی استخراج گروهی فعالیت دارد، نرم افزار خود را طوری پیکربندی کرده که جایزه‌ی بلاک‌های جدید را به آدرس بیت کوین گروه می‌فرستد. در آنجا است که این جایزه بر حسب سهم هر معدنچی (در آخرین دور مسابقه) تقسیم شده و به آدرس بیت کوین او پرداخت می‌شود. شبکه‌ی بیت کوین بعد از دریافت تراکنش آلیس آن را در مخزن تراکنش‌های تأیید نشده قرار داد. همین که این تراکنش توسط نرم افزار استخراج اعتبارسنجی شد، در یک بلاک جدید، موسوم به بلاک نامزد (candidate block) که توسط گروه استخراج جینگ ایجاد شده بود، قرار گرفت. تمام معدنچیان عضو این گروه بلافاصله شروع به محاسبه‌ی PoW این بلاک نامزد کردند. تقریباً پنج دقیقه بعد از آن که کیف پول آلیس این تراکنش را ارسال کرد، یکی از معدنچیان ASIC گروه جینگ جواب معمای این بلاک را پیدا کرده و آن را به شبکه‌ی بیت کوین اعلام کرد. همین که معدنچیان دیگر اعتبار این بلاک برنده را تأیید کردند، مسابقه‌ی قبلی را رها کرده و یک مسابقه جدید (برای ایجاد بلاک بعدی) را شروع کردند. بلاک برنده‌ی جینگ با شماره‌ی ۲۷۷۳۱۶، شامل ۴۲۰ تراکنش، از جمله تراکنش آلیس، به بخشی از بلاک چین تبدیل شد. این بلاک [برنده] که شامل تراکنش آلیس است، به عنوان یک «تأییدیه» برای تراکنش او شمرده می‌شود.

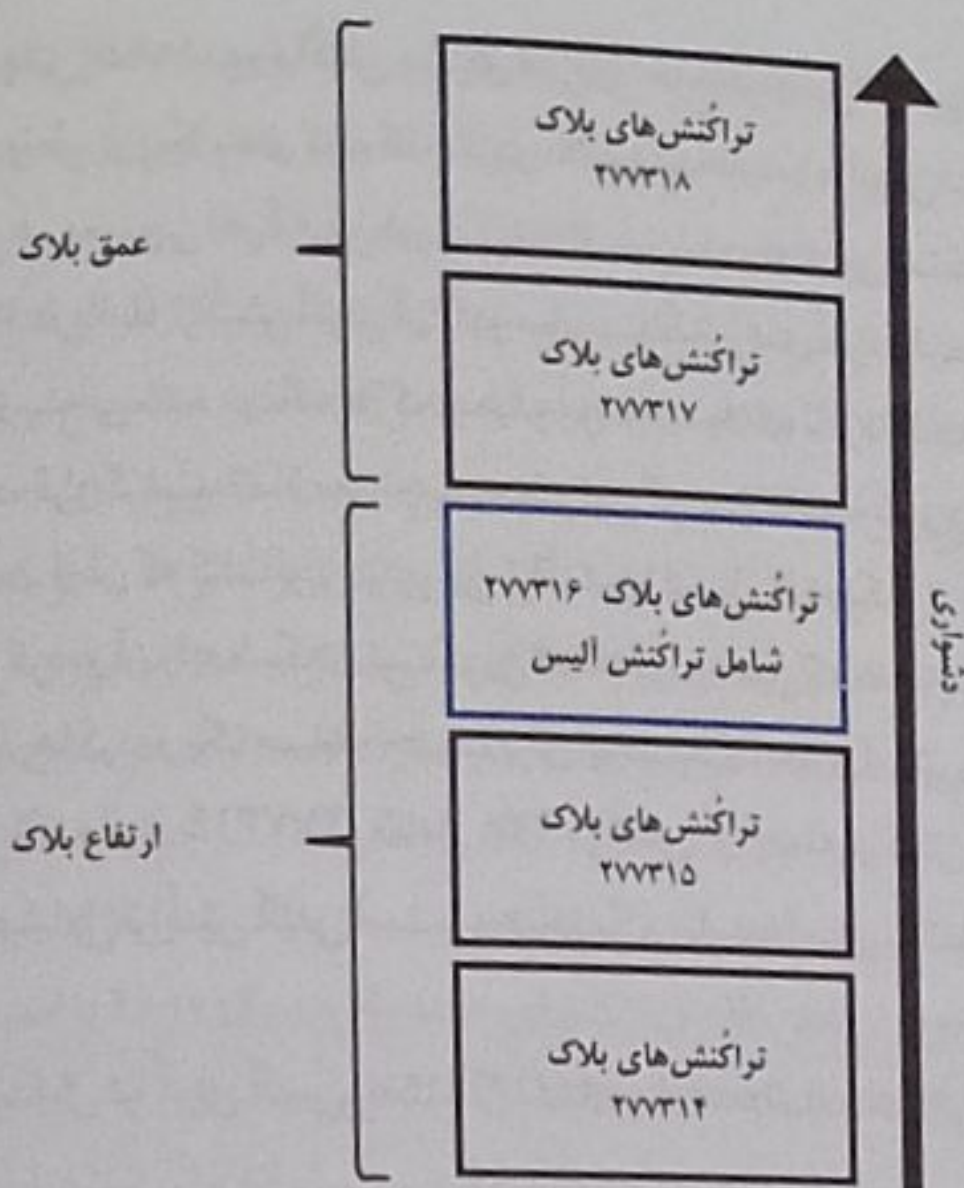

برای دیدن بلاک شامل تراکنش آلیس به <https://blockchain.info/block-height/277316> نگاه کنید.

حدود ۱۰ دقیقه بعد، یک معدنچی دیگر بلاک جدیدی با شماره‌ی ۲۷۷۳۱۷ استخراج می‌کند. از آنجا که این بلاک جدید روی بلاک ۲۷۷۳۱۶ (که شامل تراکنش آلیس است) ساخته شده، محاسبات بیشتری به بلاک چین اضافه کرده و میزان اعتماد به این تراکنش‌ها را تقویت می‌کند. هر بلاک استخراج شده‌ی جدید که روی بلاک مشتمل بر تراکنش آلیس ساخته شود، یک تأییدیه‌ی اضافی برای این تراکنش به حساب می‌آید. با انباشته شدن بلاک‌ها روی یکدیگر، احتمال نقض (فسخ) آنها به طور نمایی کمتر و کمتر شده، و در نتیجه میزان اعتماد شبکه به آن بیشتر و بیشتر خواهد شد. در نمودار شکل ۲-۹ می‌توانیم بلاک ۲۷۷۳۱۶ را که شامل تراکنش آلیس است، مشاهده کنیم. زیر این بلاک ۲۷۷۳۱۶ بلاک (از جمله ۰) قرار گرفته‌اند که زنجیروار تا اولین بلاک [بلاک ۰]، که به آن بلاک زاینده (genesis block) یا بلاک سرآغاز نیز گفته می‌شود] به یکدیگر وصل شده‌اند؛ نام بلاک چین (زنجیره‌ی بلاک) از همین جا آمده است. به مرور زمان، با افزایش «ارتفاع» بلاک‌ها، دشواری محاسبه برای بلاک‌های جدید [و بلاک چین، به عنوان یک کل] افزایش می‌یابد. بلاک‌هایی که بعد از بلاک ۲۷۷۳۱۶ (بلاک شامل تراکنش آلیس) استخراج شده‌اند، اعتماد به این تراکنش را بالاتر می‌برند، چون هر چه یک زنجیره بزرگتر شود، مقدار محاسبات صرف شده (کار انجام شده) برای ساخت آن نیز بیشتر خواهد شد. بنابر قرارداد، بلاک‌هایی که بیش از شش تأییدیه داشته باشند، برگشت‌ناپذیر (غیرقابل فسخ) تلقی می‌شوند، چون میزان محاسبات مورد نیاز برای فسخ (نامعتبر کردن) این شش بلاک و محاسبه‌ی مجدد آنها فوق‌العاده زیاد خواهد بود. [برای جزئیات بیشتر درباره‌ی فرآیند استخراج و چگونگی تولید اعتماد در شبکه‌ی بیت کوین به فصل ۱۰ نگاه کنید.]

خرج کردن تراکنش

اکنون که تراکنش آلیس به عنوان بخشی از یک بلاک در بلاک چین قرار گرفته، به بخشی از دفتر کل بیت کوین تبدیل شده است و تمام برنامه‌های بیت کوین می‌توانند آن را ببینند. هر مشتری بیت کوین می‌تواند به طور مستقل اعتبار و قابل خرج بودن این تراکنش را بررسی کند. مشتری‌های گره-کامل می‌توانند سرچشمه‌ی این مبلغ را از لحظه‌ای که این بیت کوین برای اولین بار در یک بلاک تولید شده، ردیابی کنند و تراکنش به تراکنش جلو بروند تا به آدرس باب برسند. مشتری‌های سبک‌وزن می‌توانند با تأیید این که این تراکنش جزئی از بلاک چین است و بعد از آن چندین بلاک دیگر استخراج شده، و اطمینان از این که تمام معدنچی‌ها آن را به عنوان یک تراکنش معتبر پذیرفته‌اند، کاری را انجام دهند که به آن اعتبارسنجی پرداخت ساده (SPV) گفته می‌شود. [برای اطلاعات بیشتر درباره‌ی SPV به فصل ۸ نگاه کنید.]

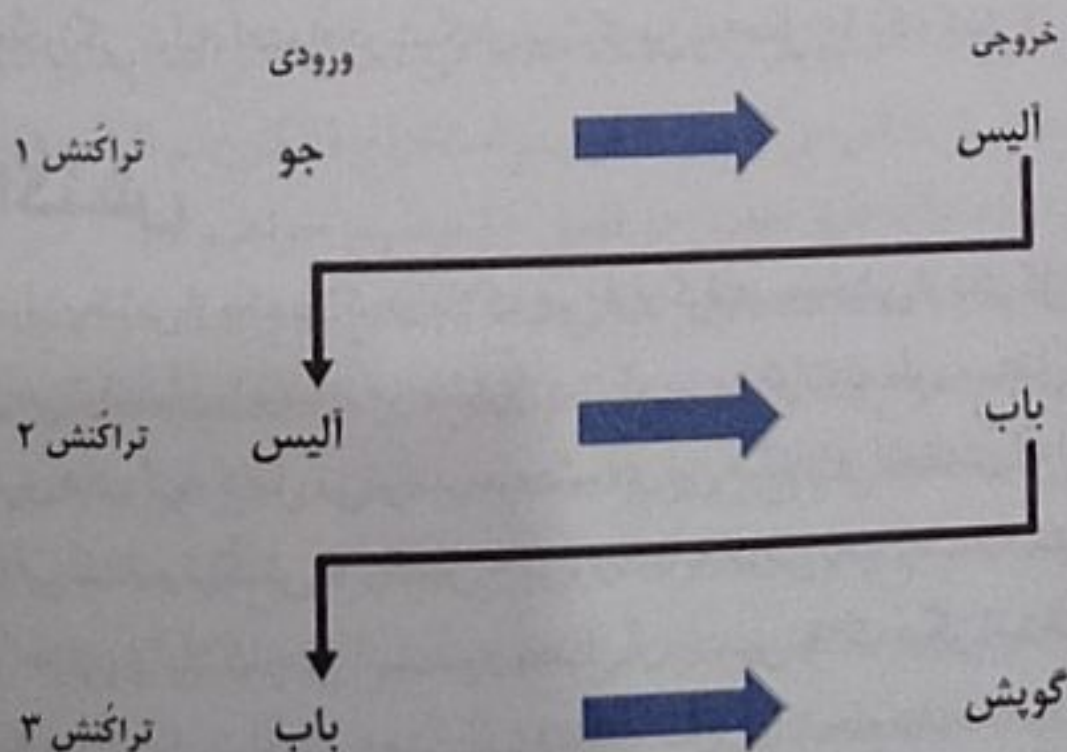

شکل ۹-۲ قرار گرفتن تراکنش آلیس در بلاک ۲۷۷۳۱۶.

باب اکنون می تواند خروجی این تراکنش و تراکنش های دیگر را خرج کند، مثلاً با آن بخشی از هزینه های معازنه خود را بپردازد. اما به احتمال قویتر، نرم افزار بیت کوین باب این تراکنش را با تعدادی تراکنش ریز دیگر جمع می کند تا بتواند یک پرداخت درشت انجام دهد. با جمع تراکنش های ریز، باب می تواند یک خروجی واحد (و یک آدرس بیت کوین واحد) با مبلغ قابل توجه داشته باشد. برای دیدن طرز کار یک تراکنش جمعیتی به شکل ۲-۶ نگاه کنید.

همان طور که باب مبلغ پرداختی آلیس و دیگر مشتریان خود را دریافت و خرج می کند، زنجیره تراکنش را گسترش می دهد. برای مثال، فرض کنید باب دستمزد گویش (طراح سایت وب اهل بنگلور، هندوستان) را با بیت کوین پرداخت می کند؛ در این حالت، این زنجیره تراکنش به صورتی که در شکل ۲-۱۰ می بینید، در خواهد آمد.

در این فصل دیدیم تراکنش ها چگونه زنجیره ای می سازند که مبالغ بیت کوین را از یک نفر به نفر دیگر منتقل می کند. همچنین، تراکنش آلیس را از لحظه ای ایجاد آن در کیف پول او، و مسیری که در شبکه بیت کوین طی کرد تا سرانجام توسط یک معدنچی در بلاک چین ثبت شد، دنبال کردیم. در ادامه ی کتاب به بررسی فناوری های خاصی می پردازیم که در پشت صحنه برنامه های کیف پول، آدرس های بیت کوین، امضا، تراکنش، شبکه بیت کوین، و بالاخره استخراج بیت کوین مشغول فعالیت هستند.

شکل ۲-۱۰ تراکنش آلیس به عنوان بخشی از زنجیره تراکنش از جو تا گویش.